

taller de creació

TRES SORTIDES DE LA CRISI

Joana Ramos Llosa. Nascuda a Girona el 4 d'octubre de 1964. Membre del col·lectiu artístic i literari El Llop ferotge. He col·laborat en diferent projectes artístics, com Cavalcada poètica, Festival Pepe Sales o Jardins de la Poesia. També he il·lustrat llibres de poesia i contes. Sóc autora dels poemaris *Lorquiana nortina* (Curbet editors) i *Per què ploren tant, les pedres?* (Edicions El llop ferotge), així com dels llibres inèdits *Fragments humans*, *El Séptimo Sentido* i *Cambio de domicilio* (poesia), *La canción del lago Eden Mills* i *La maravillosa historia de Francia y Pereas* (teatre), i dels contes infantils, amb il·lustracions meves, «Ou d'estel», «Terradolça», «La Corca negra», «Una lluna amb potes al bosc dels arbres tortuga», «La princesa guerrera», «Les ales d'Ícar» i «Les bruixes de Canet».

Tornar a casa

Estic assegut a terra, al punt on convergeixen tots els gratacels, llurs imponents cúspides desafiant els núvols. La llàgrima que m'escaiyava el cor ja gairebé no em dol; s'ha anat fent dolça. Ara és de gratitud i esperança.

Estic resseguint amb els ulls les finestres del trenta B. Allí van transcórrer vint anys de la meua vida. Quinze dels quals amb la Rachel i els nens. Els altres cinc, sol.

Em pregunto quants d'aquests pisos resten buits, ara; òrbites oculars sense esfera, caus morts. Aviat ho sabrem, perquè ens ho anirem explicant tot de mica en mica, a la vora del foc o a l'ombra d'alguna aulina.

El dia que la Laura em va trobar, ja era mort. M'havien assassinat la ignomínia i la impotència. La Laura em va ajudar a comprendre que, a l'empresa, desentendre's del meu sou i de la meua sort li havia resultat una sortida fàcil, i que el banc havia deixat de fer-me genuflexions i s'havia mostrat impertèrrit amb la meua desolació, perquè el movien interessos

econòmics, no pas sentimentals. Em va assegurar que no era just, però era el que era. No era just per a mi ni per a ningú, però era part de la realitat. I que jo no estava mort, sinó que vivia en una situació de crisi personal intensa en la crisi, i que tots viatjàvem en el mateix tren i estàvem disposats a ajudar-nos.

La Laura em va oferir la seva casa. Hi vivia amb el seu pare ancià, el seu espòs i tres fills, a mitja hora de la ciutat. Tenien un ramat de cabres. «Alguna cosa sabràs fer, tu», m'havia dit amb un calorós somriure. «Parlo cinc idiomes, a més del meu, i sóc programador».

Ara els nens ja saben moltes paraules en anglès, francès i alemany. Més endavant, començarem a treballar les lletres xineses... Tot com un joc, i aprenent de mica en mica els uns dels altres.

En Jeremies, el veí, ens porta caixes de fruita i verdura, i nosaltres li donem llet i formatge. Els altres veïns són un matrimoni de vuitanta anys i els seus dos fills, amb les seves respectives parelles, que també han estat desnonats. Tenen pollastres i gallines, i conills.

> **Il·lustracions:** **Jordi Fenosa Tatay**, Als seus pares els feia molta gràcia que volgués ser dibuixant, fins que es van adonar que allò anava de veres quan ja era massa tard per evitar-ho. El 1988 va començar a publicar còmics de terror en editorials alemanyes. Després d'aquest poc prometedori inici, les editorials de llibres infantils catalanes comencen a comptar amb ell i, cap al 1990, deixa el còmic per dedicar-se a dibuixar per a nens. Ja fa uns quants anys que il·lustra tot el que cau a les seves mans, ja sigui llibres de text, didàctics o literatura infantil i juvenil. També és l'autor dels còmics d'humor *Hotel Porquí*. Encara diu que vol ser dibuixant.

Ens reunim sovint. Ara a casa d'uns, ara a casa dels altres...

Quan algun d'ells baixa a la ciutat, moltes vegades els acompanyo.

Mentre ells fan la seva, jo enfilo els carrers. I, no sé per què, gairebé sempre acabo aquí, al punt on convergeixen tots els gratacels.

Aleshores em torno a sentir una absurda peça d'un estèril i absurd engranatge. I haig de fer un gest que em sembla fins i tot aparatós, per poder tornar a sentir el doll de l'aire.

I poc després arriba la Laura, o l'Enric, o la Valentina...

I tornem a casa.

Joana Ramos.

Els veïns de Camallera salven el Planeta amb l'ajut de l'Eduard Escoffet

Tot això que ha passat, en el fons ja se sabia. Hi havia avisos, i també molta gent que anava veient que les coses no podien seguir d'aquella manera. En aquella època la crisi amenaçava el ritme vertiginós de producció que portaven els homes des de feia més de 200 anys. S'havia arribat tan lluny en aquest afany que aviat ja no hi va haver prou consumidors per a tants productes. La gent no estava només enfadada de

coses; tampoc tenia temps d'aprendre, escoltar o veure res més. A no saber què fer per seguir fent li deien crisi.

Encara ningú no s'explica com va ser que, després de tant donar-li voltes al problema, la solució vingués d'allà mateix; de casa, com qui diu.

Eren les vuit toques, però hi havia un silenci que no era normal. Els veïns s'afanyaven cap a la feina, cap a l'escola, cap a la botiga de l'Àlicia a comprar cols.

taller de creació

Clara Garí és gestora cultural, i sovint fa d'artista. Li agrada la filosofia, menjar bé, anar a l'Índia, banyar-se al mar i als rius, cuinar, meditar, caçar bolets, caminar, beure vi, parlar, escriure, cantar i fer ioga.

Un noi prim amb una gorreta de feltre caminava pel carrer del Raval amb un flabiol i un tamborí minúscul. Cantava una cançó estranya, que alguns ja havien sentit; era una cançó d'un tal Escoffet, un homenet català, poeta. Deia poc, però prou: les consignes d'allò que calia fer o, més ben dit, d'allò que calia deixar de fer per obrir la porta:

*Viure més aviat poc:
no ocupar gaire espai ni gaire estona.
Llegir dos cops el mateix llibre
abans que llegir-ne dos de diferents.
Parlar poc, quan et preguntin...[1]*

I, dring, dring, feia sonar una campaneta de llautó que li penjava del sarró. Ja se n'anava carrer avall, i tots darrere seu. Ben aviat va tenir un seguici més llarg que el del flautista de Hamelín. «A on ens duu?» —va preguntar un; «el flautista fa fora les rates» —li van contestar. I seguien caminant en silenci, sense maletes ni bosses, les mans buides i l'ànima plena de confiança.

...I aleshores, en arribar vora el pont del tren, van veure la portella a la roca, com en el conte de l'Alí Babà, que deia «Obre't, sèsam!». El flautista la va empènyer suaument i tots hi van entrar. El passadís era molt llarg i fosc, i semblava que passava per sota la via. De cop es veié llum i la sortida del túnel: a fora van veure, com a l'altra banda d'un mirall, un altre cop el poble. I el flautista havia desaparegut.

...I què més? Doncs, res més.

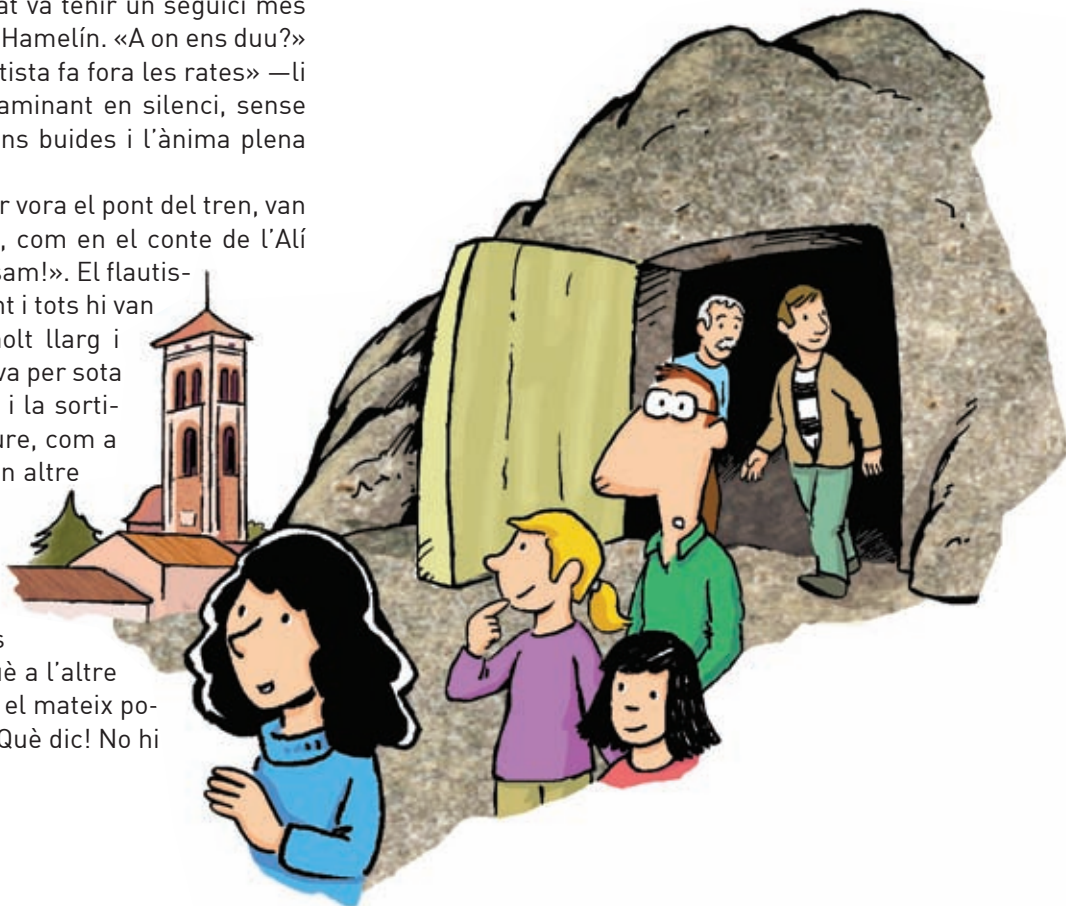
Vet aquí que els veïns van sortir de la crisi, perquè a l'altre cantó del passadís hi havia el mateix poble, però no la crisi. Crisi? Què dic! No hi

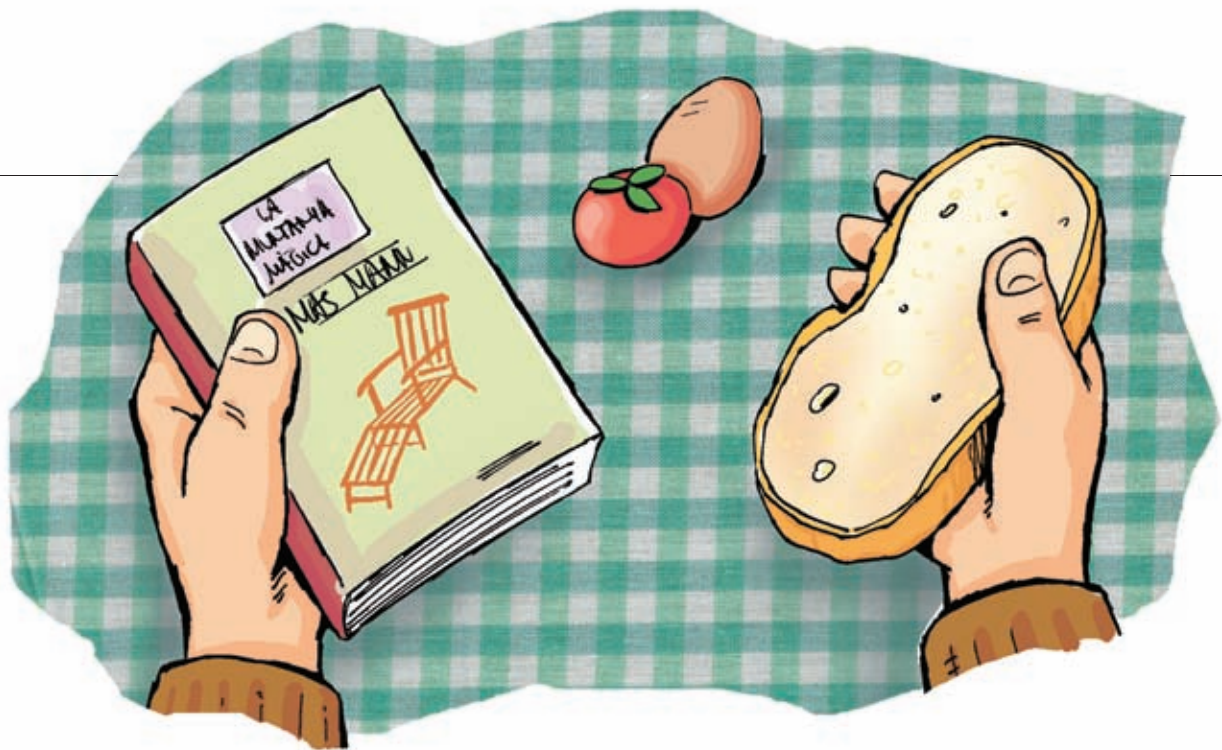
havia res de res! Ni crisi ni res de res. La cosa més curiosa era que tot estava com sempre. Els carrers, el Cinema Sonora, l'escola... i la gent que anava al Forn, al bar Lluís, a Correus, al taller d'en Feliu.

Així va ser com els veïns de Camallera van salvar el planeta: es van adonar que els homes, amb aquella dèria de fer i fer, havien ordit la crisi. I ja només va caldre explicar-ho arreu del món. Com aquell que des de dalt de la muntanya ha vist el camí i després, de baixada, ja no es perd dins el bosc. Ara sabien que en realitat no calia afanyar-se per res, i comprovaven divertits i sorpresos que totes les coses es feien soles. ...I Buda s'ho mirava de dalt del lledoner, i reia, i reia.

Clara Garí.

[1] Eduard Escoffet & Bradien. *Salva el Planeta!*

Un home senzill

En Paul llegia *Le Monde*, i des dels auriculars li arribava la veu sedosa d'Ella Fitzgerald quan el tren va afluixar la marxa. Arribaven a Montpeller, i se'n va alegrar. Baixaria una estona per estirar les cames i respirar el fred d'aquell deu de febrer. Es va aixecar per agafar l'abric. El seu company accidental de viatge era un vell alt, elegant i polit que s'havia amagat fins llavors en un silenci amablement excusat amb una novel·la de Thomas Mann amarrada als dits. El noi va veure com es treia les ulleres, se les posava a la butxaca interior de l'americana, desava el llibre al seient i s'aixecava amb parsimònia. Li va fer un gest explícit de convit perquè passés a davant, van baixar a l'andana i l'home, tot deixant que en Paul, obediènt, l'ajudés a trobar el forat de la màniga del pardessus de pell marró, es va posar a parlar:

—Sóc un home senzill, jo. Visc amb la meva dona a Figueres i som feliços amb ben poc. Aquest llibre que duc, *La muntanya màgica*, l'he llegit potser vint vegades, i en cada lectura hi trobo detalls que havia oblidat. Arribaré a casa i menjaré amb delit una truita d'ous de les nostres gallines (tenim pati, saps?) i una llesca de pa sucacat amb tomàquets de penjar (la veïna, que té hort, ens les ven a bon preu). No tenim estalvis perquè els fills ens han sortit carots. La petita viu a París (he passat uns dies amb ella) i encara se'n surt prou. Però el gran, que es va separar fa tres anys, no té feina fixa. El seu fill tampoc, i viuen tots dos amb nosaltres. Ens ho passem bé, tots quatre. Si coincidim (ells fan la seva, només faltaria!) les sobretaules s'allarguen fins que la meva dona pica de mans i diu: «Prou, anem per feina!». Cada dissabte fem excursions, ploqui, nevi o faci sol. Portem llenya, omplim les garrafes d'aigua

Elisabet Juncà va néixer a Banyoles. Es va llicenciar en filologia catalana l'any 1990, i va treballar vuit anys com a professora de català per a adults al CNL. Actualment exerceix la docència en un institut públic de Secundària i Batxillerat. Va guanyar el seu primer premi literari als dotze anys, i des de llavors no ha deixat mai d'escriure. L'última distinció que ha rebut, el 34è Premi Marià Manent de Poesia, li ha permès publicar el seu primer llibre: *El convit* (Viena Edicions). És també copropietària d'una galeria d'art.

a la font, cacem bolets a la tardor, collim herbes per a infusions i rams d'espígol si és primavera. Quedem tan rebotats que ens passem els diumenges tancats a casa llegint o mirant pel·lícules de les d'abans. Avui, havent sopat, seuré a la vora del foc i veuré el partit de reüll. Parlarem del viatge, de la filla i de la ciutat de la nostra primera llibertat, de quan hi anàvem amb el *dos cavalls* vermell i cantàvem les cançons de Léo Ferré amb un accent horrorós, però ens era ben igual. Érem tan rics... som tan rics, encara! Perquè jo vaig passar la infantesa en plena postguerra, saps? I quan s'ha viscut una època tan magra, noi, tot el que la vida et regala és daurat. Fins i tot la tristesa té la seva part brillant, encara que sigui el reflex en una llàgrima de les més sentides, com les que recordo en els ulls de la meva dona quan vam perdre un fill en el camí. El vam recuperar uns anys més tard... Ens va costar Déu i ajut, però el tornem a tenir. Algun dia podrà viure de la música i trobarà una noia, com jo vaig trobar la seva mare. Les crisis no duren sempre. Sí, el meu noi val molt. És un lluitador, com jo. Deu tenir la teva edat. Pugem al tren? Va, som-hi, que ja falta poc per arribar a casa.

Elisabet Juncà Bassagañas.